

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
 Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
 Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
 Administrație tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47,

Corespondențele sunt a se adresa la:
 Redacția „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.

Episole nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înșapăză.

INSETIUNILE:

Pentru odată 7 er., — de două ori 12 er., — de trei ori 15 er. rândul cu literă garmonă — și timbru de 30 cr. pentru fiecare publicare.

Sibiu, 29 Octombrie.

Alegerile de intregire din comitatul Sibiului au trecut. Rezultatul il cunoaștem. Ori căt de puțin însemnată nici să pară alegerile aceste, după noi, nu sunt nici decum de desprețuit nici de ignorat.

Pentru ca să fim bine pricepuți, acum nu vom să punem pondul pe căstigul sau perderea de indivizi de naționalitatea noastră în reprezentanța comitatului. Aceasta ar fi acum un lucru *post festum* și ar avea puțină valoare. Privirile ne sunt de astădată îndreptate asupra atitudinii alegătorilor români din comitatul Sibiului.

În ajunul campaniei celei mari electorale, din viitorul cel mai apropiat, atitudinea din cestiu ne poate fi instructivă din toate punctele de vedere. Ea ne arată scăderile și ne provoacă să mai cu băgare de seamă, ca să putem sci, cari sunt folosenele poporului nostru, folosite de exploatați la fioitoarele alegeri.

Noi scim, ba prea scim, că pe lângă toata numerositatea populației noastre când e vorba de afaceri publice, numerul alegătorilor nostri este prin cens și prin prea puțin interes dovedit cu ocasiunea reclamărilor, foarte redus. Este atât de redus, încât în multe casuri majoritatea locuitorilor este condamnată a fi minoritate.

Sciind noi aceasta, ce ar fi să deducem? Ar fi să deducem, că alegătorii nostri, când sunt chiamăți la urnă să aleagă delegați sau deputați, să nu fie nici servili, nici risipitori cu voturile lor. Cu alte cuvinte, să se gândească așa și de voturile pentru bărbați din sinul naționalității lor, cari se bucură de cea mai mare încredere, că vor apăra interesele românesci.

Aceasta în impreguriările noastre nu este nici decum exclusivism. Na-

onalitățile conlocuitoare, cu toate că se bucură de poziție politică mai favorabilă, nu și aruncă voturile pentru bărbați de ai nostri, unde scin că pot reești cu de ai lor. Si dacă urmează astfelii cei ce au prisoș și au administrăriunea pe partea lor sau în tot sau în partea cea mai mare, pentru ce să facem noi lucru cu serăcia, ce ne este impusă de impreguriără?

Cercurile Sebeșului, cu ocazia uneia alegerilor ultime au urmat altfel. Acolo vedem, că în cercul prim nu s'a ales nici un Român. În celelalte două cercuri, unde majoritatea este a Românilor vedem între cei aleși persoane, contra căror ca persoane nu facem nici o esceptiune, dară cănd e vorba de a reprezenta interes românesc, după experiențele ce le facem în toate dilele, avem dreptul cel puțin să ne îndoim, că se vor identifica cu interesele noastre. Indoiala noastră este cu atâtă mai intemeiată, că căt persoanele din cestiu sunt în funcțiuni de a le statul și ca atari de multe ori, pe lângă cea mai bună voință, nu le va da mâna, a face front guvernului, când s'ar întâmplă, ca interesele populației să ceară o astfel de atitudine față cu guvernul.

Impreguriarea aceasta ar fi bine să și-o însemneze Românilor nostri. Să și-o însemneze, pentru că, după cum am văzut și aici în Sibiu, se află chiar între noi oameni, cari pentru a fi bine înscrise în catalogul „grație” „puternicilor” nu se sfiese a compromite bunul sămărtotic al Românilor, mai în același timp, când domnialor se coțesc în coturnele celui mai radical naționalism opositional.

Acestia sciu ce fac, cu toate că reu fac, ce fac. Ei își caută asigurarea unor favoruri ale lor și ale particularilor lor cu toate, că n'ar avea lipsă de acest refugiu, și pe de altă parte caută, să și întăreasă pozițunea între guvern și popor, prin care, ca și Ianus cel cu două fețe, surid de date și guvernului și poporului.

Elvețianii, consideră pe patriarchul Lucar de calvinist și carteau tipărită la Geneva la 1632 și 1633 de adevărată a sa. Atară de francezul I. Aymon devenit protestant, aceasta o susține și francusel catolic, orientalistul Euzebe Renaudot membrul Academiei franceze și al Academiei de inscripții.³²⁾ Scrisorile Genevei ne spun: Lucar, Cyrille, patriarache Greco, né dans l'île de Candie en 1572, entretenir des rapports avec les réformés, en vue d'opérer un rapprochement entre l'Eglise Greque et l'Eglise protestante.³³⁾ Biographie Universelle ne spune: Cyrille Lucar patriarche de Constantinople, voyagea en Allemagne et se lia avec les protestants, dont il chercha à introduire les doctrines dans l'Eglise Greque, ce qui après plusieurs persécutions le fit étrangler.³⁴⁾

dela religion Grecque, pag. 261 sq. edit. Hagae 1708.

³²⁾ Eus. Renaudot, Perpetuité de la foi de l'Eglise Catholique, tom. V, livre VIII, Chap. 7, pag. 513 sq. Paris 1713. — Conf. Fabricius, bibliot. Graec. tom. XI, pag. 599.

³³⁾ Portraits et Manuscrits, pag. 34.

³⁴⁾ Lalaune, Biographie Universelle, pag. 428.

Este trist, că un guvern se razină pe astfel de ființe, dar noi nu vom să dăm lecțiuni guvernului în privința aceasta. El se vede, că urmează dispozițiunilor de care este inspirat.

Nouă însă ne vine greu, când vedem, că cu societatea aceasta perdem din reprezentanții poporului nostru, fie și în comitate și ne ar căde și mai greu, când din aceleși cause am pierde din reprezentanții eventuali ai României noastre din Transilvania și Ungaria, fie în dietă, fie ori unde.

Cumcă am fi togma așa de lipsită de oameni încât să nu avem pe cine trimite într-o reprezentanță cum este cea a comitatului, din sinul naționalității noastre, nu admitem și nu vor pute să admită nici alegătorii celor două cercuri ale Sebeșului, care au recurs la bărbați străini de naționalitatea lor.

Dacă vom procede în mare cum au proces Sebeșenii în mic, apoi este de prisos, să ne mai plângem, că suntem asuprui și suntem reduși în drepturile noastre constituționale. Dacă vom procede astfel în mare, apoi, în mare ca și în mic, ne vom da testimoniu de paupertate, că noi înșine dăm în drepturile noastre cu piciorul.

Ca să ne ferim pe viitor de lapsuri de aceste, în mic, ca și în mare, trebuie să ne legăm mai strins la o înțelegere și să procedem într-o înțelegere. Alegătorii români din întreg largul ținuturilor locuite de Români să facă ceea ce fac și alii conlocuitorii să se constituie, încât nu sănătătui, în cluburi electorale și acolo să cumpănească bine, ce au de făcut în casurile, cădău să meargă la urnă. Căci dacă undeva este aplicabil proverbul: „Frate ne frate brâzai pe bani”, în afaceri politice este aplicabil. Maghiarii și Sasii pot să ne fie cei mai buni frați politici ca conlocuitorii ai unei și aceseiai patrie, însă numai așa, ca și noi ca buni frați ai lor să împărtășim cu

dănișii după dreptate ceea ce aşteptăm să ne dea legile comune să împărtășim. Ceea ce dicem despre naționalitate susamintate, să și afle aplicarea cu toate naționalitățile, cu căte naționalitatea noastră vine în contact.

Deci, dorința noastră justă și neatatabilă, ar fi: la alegerile viitoare să stăm raliati și să avem standardul intereselor noastre naționale, care să ne conducă în tot decursul luptei electorale dela alfa până la omega. Să subordine România interesele particolare personale celor generale și pentru un „blid de linte” sau chiar și vr'o trebucă partidă să nu se aservească nici într-o parte altor interese, decât acelor ce România noastră din Transilvania și Ungaria, ca bună patriotică, le va recunoaște de identice cu ale ei.

Este timpul suprem, ca Români să se desvețe, a mai lăsa, fie din ori ce motiv, „laptele pe sufletul vițelului”.

Revista politică.

Sibiu, în 29 Octombrie.

Delegația austriacă a votat ordinariul marinei de resboiu și estradă-ordinariul marinei de resboiu și al armatei. A votat mai departe, la propunerea delegatului Engerth, pentru procurarea tunurilor litorale suma de 640,000 fl. Cu ocazie votării acesteia bar Haymerle a accentuat, că guvernul încă a fost atât de riguros la statuirea acestei pretensiuni, cum este ora și care reprezentant, care are în vedere situația financiară. Suma preliminată pentru fortăreața Cracovie, care s'a fost sters din buget, la propunerea delegatului Engerth, s'a pus din nou în buget în suma rotundă de 70,000 fl.

Dieta Ungariei s'a ocupat în șilele din urmă cu transacțiunea finanțării între Croația și Ungaria. Croația a raportat de astădată un triumf strălucit. Ungaria a reces dela

FOITA.

Scrioarea lui A. Papadopol-Calimah către V. Alecsandri.

(6 Urmară).

Cyril Lucar este privit ca unul din bărbații cei mai erudiți și cei mai distinși ai secolului al XVI. Filip Cypriol protonotarul bisericii ecumenice, continuator al lui Mataxi dela 1550 până la 1639, enumera multe din scrierile sale, reproducând totodată cuvintele eruditului orientalist și teolog dela Zurich I. H. Hottinger, despre Lucar.³⁵⁾ Scrierile lui Cyril Lucar le mai enumera Fabricius și literatul francez I. Aymon protonotar apostolic, lepădat de catolicism la Geneva. Acestea ne a lăsat o traducere franceză a cărui tipărită la Geneva la 1632 sub numele lui Lucar, publicând-o impreuna cu testul grecesc.³⁶⁾

Catolicii și protestanții, mai ales

însă tot așa eruditii apuseni consideră pe calvinist și carteau tipărită la Geneva la 1632 și 1633 de adevărată a sa. Atară de francezul I. Aymon devenit protestant, aceasta o susține și francusel catolic, orientalistul Euzebe Renaudot membrul Academiei franceze și al Academiei de inscripții.³²⁾

Scrisorile Genevei ne spun: Lucar, Cyrille, patriarache Greco, né dans l'île de Candie en 1572, entretenir des rapports avec les réformés, en vue d'opérer un rapprochement entre l'Eglise Greque et l'Eglise protestante.³³⁾

Biographie Universelle ne spune: Cyrille Lucar patriarche de Constantinople, voyagea en Allemagne et se lia avec les protestants, dont il chercha à introduire les doctrines dans l'Eglise Greque, ce qui après plusieurs persécutions le fit étrangler.³⁴⁾

dela religion Grecque, pag. 261 sq. edit. Hagae 1708.

³⁵⁾ Eus. Renaudot, Perpetuité de la foi de l'Eglise Catholique, tom. V, livre VIII, Chap. 7, pag. 513 sq. Paris 1713. — Conf. Fabricius, bibliot. Graec. tom. XI, pag. 599.

³⁶⁾ Portraits et Manuscrits, pag. 34.

³⁷⁾ Lalaune, Biographie Universelle, pag. 428.

bani și folosene din dilnicile schimbări, resturnări, și refăltări. Filip Cipriol ne descrie cu o peană tristă dar de maestră, starea acelei biserici ecumenice asuprute de Turci și de Iesuți.³⁸⁾

Cyril Lucar venise în mijlocul acestor perturbări, și venise cu hotărire să regenereze naționarea și biserică.

Este necontestat, că Lucar a avut relații întinse cu protestanții, partid, care avea în Europa un mare viitor. Dar rezulta oare din aceasta că Lucar era calvinist? Eu nu cred, deși chiar distinsul filolog grec A. R. Rangabe, ne spune că: „Le Patriarche Lucaris étais calviniste au fond de l'âme...”³⁹⁾ Lucar era om cu simț politic, om de stat. Prigonirele și netoleranța catolicilor prin Iesuți și instrumentele lor, contra a tot ce nu era catolic, devenise nesuflete. Iesuți dela Galata și Stavrodom, il prizoniau și lura, pentru că și în legătură cu principii și profesori francezi și englezi; unii din acești fanatici erau chiar de bună credință în ura lor către Lucar. Iesuți dela Galata și dela Stavrodom, il prizoniau și lura, pentru că se opunea la intrigile lor, bicinii faptele lor incuviințătoare, estremul lor escluzivism și estrema netoleranță, pentru că și stigmatise la sinodul dela Brest. Protestanții stăruiau să lăduască la doctrinele lor folosindu-se de dilele reale cei care făceau Iesuți; iar Turci luau

³⁸⁾ Philippi Cyprii Chronic, pag. 394—395, 456.

³⁹⁾ Histoire littéraire de la Grèce moderne, tom. I, p. 43.

toate pretensiunile ei de plată dela Croația până la sfârșitul anului 1879. Cu ocazia desbaterei acesteia deputatul de naționalitate serbecă dr. Polit a rostit în casa deputaților din Budapesta un discurs politic, care merită și o citit.

Un alt eveniment face sensație în curcurile parlamentare ungurești. Acest eveniment este eșarea bar. Ludovic Simonyi din opoziție moderată și depunerea mandatului său ca reprezentant în casa deputaților. Bar. Simonyi aruncă toate realele în spinarea majorităței de astăzi parlamentare ungurești. El declară și opoziția moderată vinovată și necapabilă de guvern. Stânga extremă este — după părerea lui Simonyi — una partidă capabilă de guvern în Ungaria. Partida aceasta nu este antidinastică și în mijlocul ei domnește concordie. Expectațiunile acestei în gura unui fost membru al guvernului sunt foarte caracteristice.

Cestiunea Dulcignului are se ajungă de proverb. În telegramă de la 8 Noemvrie din Budapesta spune, că Derwiș-pașa are instrucțiune, a preda Dulcignul în trei dile. Din aceeași telegramă însă se vede, că treaba nu are să meargă tocmai aşa de grabnic și aşa de neted.

Cestiunea aceasta nu este terminată și cea grecească începe a fi din di în di mai arătoare. Camera grecească se așteaptă să facă multă larmă resboinică.

N. d. Allg. Ztg" adreseză o apără dojană Grecilor sfratuindu-i să fie pe pace. Europa nu și va perde capul în urma „presiunei" Elenilor și regele George nu este aşa de puternic să rezolve cestiunea numai din puterea sa proprie. Camera va face bine, dacă nu va pregăti ţrei sale dificultăți.

In Englîteră se înmulțesc vocile, cari pledează pentru concesiuni în favorul Iriei. Irii au avut să suferă din partea Englezilor asupri și suferă până în ziua de astăzi, încât și-luat chiar și în anul acesta refugiu la mijloace, cari nu se mai cuprind în constituția engleză. Pentru a-și justifica Englezii purtarea lor cu asupri și le adscrieau spirit neliniștit și inclinare spre a sevărți crime. Toate aceste, spune un membru al parlamentului, Russell, sunt esagerate și recomandă rezolvarea cestiunei irice pe baza principiilor de drept și de dreptate.

Dela Petersburg se respânzorează scirea, că împăratul după întoarcerea sa dela Livadia va căuta să

reguleze afacerile Polonilor într-un chip, prin care să căstige pentru Rusia.

Reflecții

asupra articulului „La cestiunea învețământului religios", publicat în „Biserica și școala".

Brașov, 5 August 1880.
(Incheiere.)

Incheând te rogăm Domnule N., să nu ignorezi următoarele:

Maimarii biserice, școală și ai națiunii noastre și preste tot națiunea noastră ne se bucură nici decum, văd, că inteligența noastră se ceartă prin jurnale — trăgând: parte în dreapta, parte în stânga....

Ci ca o mamă bună se bucură prea iubita noastră națiune din suflet, văd, că și încurcând în dragoste frățească și armonie la derivarea și promovarea luminei spre ea, pentru binele, fericirea și prosperitatea ei și prin ea: — măntuirea noastră a tuturor!

Noi, când am compus „tractatul", am avut în vedere folosul școală noastră și principala biserice, națiunei și patriei noastre. Nu am crezut însă, că vom avea neplăcerea de a trebui să ne slobozim la dispute zadarnice cu unii și cu alii, nici să ne ciomagim prin jurnale!

„L-am publicat, nu doar că să arătăm adevărul, pe care ne basm; ci singur și simplu numai sciind, că noi, ca neinflabili să putem prea ușor să fi greșit aici, colectivă intr-énșul.

Ear grecelui aflată, sperăm că vor binevoli frajii noștri cei luminati, a ni le arătă frățește — după adevăr, și aşa îndrepăndu-ne nu vom pute vedea și cu învețământul religios în școala poporala corespondând naturii și capacitatii copiilor.... spre binele și fericirea lor și a naștelui nostru.

Ne am fi bucurat din inimă, dacă am fi întâmpinat în calea noastră atari creștinii, Români adevărați și frajii inteligenți și sinceri!

Înse sprez marea noastră mirare..... iată, de cine, și de ce — am putut da!

Ne pare foarte râu de aceasta!

Aveam totuși firma speranță, că cele aduse de noi înainte și desfășurate în „tractat" despre rădicarea învețământului religios în școala poporala la treapta și la demnitatea, că i se cuvine, nu vor remânde nici decum ca glasul celui ce strigă în puște: ci vor primi rădecine pentru că au căutat și în pământ bun.... și vor da rod, și vor nutri tinerimea noastră română spre binele ei și al prea iubitei noastre națiuni.

Înțețe privesc însă po dta de N., și spunem sincer, că ne am bucură din inimă, să te vedem socii din ghiarele întunericului, ce te sugram!

Roagăto numai lui Ddeu, să te ierte, puneti speranța în Ddeu; El este îndurător și atotputernic; te va pute ajuta, să reculegi, să-ți rechemi mintea la loc, și aşa să te smulgă din ghiarele umbrelor întunericului!

Atunci vei pute arăta lumei, că dacă autorii „tractatului" ar mai cugeta și vorbă râu despre dta: — ar minți!

Noi însă atunci de departe de a mai cunoaște despre dta cele deșarte, ne-am bucură de dta, ca de un frate săpat din roacie!

Ne-am bucură prea mult, dacă ne-am putut vedea cu toții însoțitori și conlucrând cu puteri unite în dragoste frățească, în conțelegeră și armonie — fie-careală adeacă în sfera sa, după puterea și hârnicia sa, dar cu înțelepciune, tactică, apoi și cu curație, energie, zel și perseveranță — la fericirea și prosperitatea școală, bisericei, națiunii și patriei noastre!

Mântuitorul lumii Christos nu a desprețuit nici po cel mai mic dintre frajii; ci pe fie carele l iubia și l stimă după demnitatea lui. Pe toți i primia, și lumina și îmbărbătă, să lucreze cu cel, plăcere și abnegare de sine în temere de Ddeu la adevărata lor fericire, precum și a deaproapei — mărinăt pre Ddeu.

(Va urma).

Deci noi, ca creștini, urmând în modul acesta, de sigur vom fi văduși, considerați și respectați de toată lumea: vom căstiga tot; nu vom perde nimic!

Astfelior urmând cu deviza „Inainte!" — vom păsi liberi și neatârnăți în progresul nostru pe calea cătră perfecțiune — spre mărarea celui infinit! — Fie! — *)

G. C. Bellissimus, m. p., referentul comisiunii însărcinate cu compunerea „tractatului".

Protocol

luat în ședința I. a adunării generale a reuniei învețământelor români ort. or. din jeară Bârseni, finită în Zerneschi la 24 Aprilie 1880 v. înainte de prânz sub presidiul ordinarii.

1. Conform programei se adună membrii Reuniunii în biserică mare ort. or. din loc și se invoca spiritul sănt prin d-nul protopresbiter Iosif m. p.

2. Intrunindu-se membrii în sala cea mare a școalăi centrale elementare din loc, dl președinte deschide ședința printre cuvenirea foarte acomodată, în care arăta chimearea învețătorului pe teren politic, social și moral-religios. Cuvântarea a fost ascultată cu ea mai mare placere și întimpinată cu vîi strigări de „să trăească".

La aceasta răspunde în scurte cuvinte dl B. Bude în numele comunei Zerneschi și binecuvântând adunarea generală, i urează lungă existență.

3. Cetindu-se apelul nominal se constată că — sunt 116 membrii, dintre cari 4 fundatori, 5 protegori, și 107 ordinari; dintre acești au absență 28.

4. Se cetește raportul general și se ia spre scință.

5. Cu respect la raportul cassariului dl președinte anunță, că nu s-a putut încheia până în momentele de față din cauza, că sunt încă multe taceze neplătite pe anul inspirat; și cercarea membrilor restanțieri a solvi încă astăzi sumele restante pentru că se poate să încheie societatea până la ședința III-a din 25 l. c. — Se ia spre scință.

6. Urmează cetera raportului comitetului cu privire la tema discutată în ședințe plene ale subreuniunilor „car" ar fi manualele cele mai potrivite pentru învețarea religioasă în școala poporale precum și metodul, ce ar fi de observat în acele? — În general privindu-l, se ia spre scință.

7. Se cetește proiectul de reformă a regulamentului, ce normează împărțirea Reuniunii în subreuniuni, și în general. — Se ia spre scință.

8. Se procede la alegerea comisiunilor de revisuire a mentionelor raporturi și aceliei pentru inscrierea de membrii noi. Scopul acesta se suspendă ședința pe 5 minute.

9. După redeschiderea ședinței se aleg următoarele comisiuni:

a) În comisiunea pentru revisuirea raportului general al comitetului se aleg doi: I. Strevoiu, I. C. Tacit, St. Taus, Z. Butnar, I. Comanescu.

b) În comisiunea pentru revisuirea raporturilor menționate în Nrri 6 și 7 ai acestui protocol: 1) raportul în cauză manualelor de religioasă, 2) raportul pentru împărțirea reuniei în subreuniuni, se aleg d-nii: I. Popa, Ioachim Ciurea, St. Dragomir, A. Feneșan, A. Frateș, N. Marin, Z. Pop.

c) În comisiunea pentru inscrierea de membrii noi se aleg d-nii: I. Rat, B. Bude, Nicodim Dan, N. Pana.

10. Dl președinte aduce la cunoștință adunării generale, că înțelegeră, cum că Ilustritatea Sa Pă. Episcop al Aradului I. Metian, se afă aici, și să jinut de datorină a'l cerceta și a'l incunoștință în numele reuniei despre jinereea adunării generale a reuniei noastre în loc; anunță mai de departe, cum că Ilustr. Sa' și-a exprimat simțimile sale de bucurie, căci se afă în plăcută poziție a putè saluta adunarea generală a reuniei noastre în locul natal al Ilustrităii Sale.

*) Crem a fi escusaj, că ne a fost posibilă să publică neîntrerupt Reflecționile aceste; credem însă, că acei ce se interesează de obiectul tratat într-unel se vor pregeata a se fi în curențul cestuiu.

Adunarea generală ia spre plăcerea scrisă în acel raport cu vîi exclamări de „să trăească".

Fînd timpul înaintat, se ridică ședința la ordinea dilei continuarea punctelor din programă. D. c. m. s.

St. Iosif m. p. — G. Moian m. p., președinte.

not. reuin.

Procesul de presă

al „Telegrafului român".

(Urmare din Nr. 127).

Advocatul I. Preda: Eu am urmărit cu cea mai mare atenție întreg decursul peractării, dar n'am aflat niciodată un moment adus la valoare pentru a justifica aperarea clientului meu. Reprezentantul acuza că constatăt numai atât că redactorul ar fi primit într-adevăr spre publicare aceste corespondențe. Dacă aceasta este deja o faptă criminală, nu mai putem discuta în diare nici un obiect. Redactorul numai atunci este responsabil, dacă nu poate sau nu vrea să spună cine este autorul sau dacă însuși face observări redacționale, cari pentru sine private sunt vătămatore. Dar și în acel cas numai atunci, dacă corepondența de sine privită conține vătămatore. A cunoaște relațiunile între autori și între acele persoane, în contra căror se îndreptățează corespondența, nu poate fi aici vorba, ci este să se ceră, dacă des amintirea corespondență conțin de sine private cuvinte vătămatore. În aceste corespondențe înregistrăm mai întâi imputarea, că dl Hannia ar fi prevaricit în parochia Gurariului. Această faptă nici da nu o poate nici decât negă, căci nici o lege bisericească din toată lumea nu permite cuiva să îndeplinească funcțiuni de oficiu, cari competă parochului ordinariu. Acuzatorul Hannia pe acel timp nici n'a mai fost prezbiter, nici bâtor paroch ordinat ci numai director seminariu și ca atare n'a fost îndreptat, chiar dacă ar fi avut autorisarea dela locuri mai înalte, a sevără funcțuni parochiale. Domnul Hannia se escusează cu aceea, că n'a venit prezbiterul. Ce-i pasă directorului seminariu, dacă n'a venit el avea să aștepte atât până ce venia să se facă din altă parte dispozițiunile necesare. Dl Hannia însă a cugetă că dacă a fost el prop, i va fi remas încă puținăcă scânteie de sfîntenie și s'a pus în fruntea celor 7 preoți și nu numai că a sevără actual înmormântări dar și petrecut în matricele morților moarte parochului Manta. Acuzatorul a susținut că prezbiterul ar fi chiamat a înmormânta un paroch ceea ce nu e deosebit. Prezbiterul truchtar are să se înfațeze în parohie și să ia inventura prescrisă, dar înmormântarea parochului compete celuilalt paroch. Parochul Munteanu a și adus la cunoștință consistoriului respectiv să plângă acolo despre acest cas întemplat în parohie sa și fiind că de acolo nu s'a facut nimic, dênsul a păsat pe calea publicității. Nu e desculpă că este un strain, că nu parohianii l-au ales etc., la toată întemplantăre nu se intenționează a'l recomanda pe acest paroch poporului. Pentru de a păce bine aceste expresiuni trebuie să se aplece în vreme pe cănd Hannia era încă prezbiter truchtar și s'a ales în contra voinții acestui protopresbiter. În aceea cuvântare a di mai departe

²⁸⁾ Dositul Ierusal în prefata la Oghoș obozoră, edit. Snagov 1699.

²⁹⁾ Ipsilanti, op. laud. pag. 144.

către popor, că în viitor să și aleagă un paroch, care nu strică cele făcute de alții, nu scormonesc. Această expresiune privesc pe parochul Munteanu, care a scormonit după răjiocinile bisericești; căci numai la stăruința parochului Munteanu s'a provocat fostul ppresbiter a substerne răjiocinile. Acuzatorul susține că el ar fi administrat bine fondurile. Se poate, eu nu am cunoștință mai de aproape, dar legală nu a fost administrația sa. Statutul organic este introdus la anul 1868, dela intrarea în vigoare a acestei legi ppresbiterul ca atare nu este îndreptățit a administra averile parochiale, aceasta i compete comitetului parochial.

Pentru a constata vătămarea în acest cas ar trebui să se dovedească mai întâi, că faptele, de care este vorba, sunt schimonosite, inventate și false, dar aceasta dovedă până acum nu s'a adus, nici un martor nu și aduce aminte bine de cuvintele protopresbiterului Hannia.

De oare ce dovada nu este adusă, de oare ce redactorul nu a compus această corespondență, de care ce corespondență de sine privită nu conține nici un cuvânt vătămătoriu, sunt sigur, că nimeni nu va aiza pe clientul meu condamnabil.

La acăsta Arz v. Straussenburg face o scurtă replică basându-se pe acelasi momente, ce le a adus și mai înainte.

Acuzatorul Hannia în replica sa nu se miră, că profesorul Fölkli nu cunoaște așeđimile bisericei noastre, dar se miră de un fiu al bisericei noastre, de un asesor consistorial cum este dl adv. Preda, că nu le cunoasce. Susține că el este și va remăne până la sfîrșitul vieții sale ppresbiter. Susține că a fost în dreptul cel mai bătrân, ca cel mai înalt în rang între preoți dela înmormântarea parochului Manta a sevărî actul înmormântării, adaugând că el, Hannia, a mai sevărî astfelii de acte, d. e. la Reșișari.

Încât privescă însă administrarea fondului din Gurariului, de care ce statutul organic la noi încă nu este introdus a fost în dreptul a'l administra el înșu, car' răjiocinul este în stare a' da ori și când.

N. Cristea Dle president am dreptul de a vorbi?

President: Ai, însă pentru ultima oară în pertracțarea aceasta.

N. Cristea Am să fac unele contraobservări la replica din urmă a lui acuzator. Domnia sa susține, că este ppresbiter și ca atare a avut dreptul a participa la înmormântarea reposului Manta, fost paroch în Gurariului. Cum că este ppresbiter este adevărat. Dênsul are și dignitatea unui ppresbiter așa ca și mine, dar n'are cerc, tract de administrație.

N. Cristea Am să fac unele contraobservări la replica din urmă a lui acuzator. Domnia sa susține, că este ppresbiter și ca atare a avut dreptul a participa la înmormântarea reposului Manta, fost paroch în Gurariului. Cum că este ppresbiter este adevărat. Dênsul are și dignitatea unui ppresbiter așa ca și mine, dar n'are cerc, tract de administrație.

N. Cristea Am să fac unele contraobservări la replica din urmă a lui acuzator. Domnia sa susține, că este ppresbiter și ca atare a avut dreptul a participa la înmormântarea reposului Manta, fost paroch în Gurariului. Nici altă comună nu se mai află sub administrația ppresbiterală al lui acuzator. Prin urmare, n'a fost dl acuzator în dreptul a se duce la Gurariului și a participa la înmormântare, fără scirea ppresbiterului respectiv și fără consensul parochului respectiv. Dar abstrag dela aceasta. Domnia sa, dacă s'a dus odată la Gurariului și a scut, ce raporturi sunt între familia reposului și între parochul acuzat — și cum că a scut o mărturisesc înșu — ca un dignitar mai înalt bisericesc să fie complanat contrarietățile și să le fie domolit, incă parochul Munteanu să nu fie fost eschis dela dreptul seu. Dacă urma dl acuzator astfelii, atunci dlor, noi nu eram astăzi aici.

Domnia sa acuzatorul dise mai departe, că dênsul a mai luat parte de atunci încoace, și la alte ceremonii de înmormântare. Așa a luat parte la reposul paroch Droc din Rășinari, unde dênsul a condus ceremonia. Adeverat că a luat parte, dar nu e adevărat că, a

condus, căci altul a fost conducătorul ceremonialului la acea înmormântare. Și eu am luat parte și u mai luat și alții parte, înse am luat cu toții parte la înmormântarea reposului paroch Droc cu scirea și consensul tutul ppresbiterului și parochului respectiv.

Că privescă assertiunea dlui acuzator, că „Statutul organic“ nici până astăzi nu ar fi introdus în archiecesea noastră, dl acuzator trebuie să stea, că în archiecesea noastră statutul organic s'a desbătut deja în sinodul archiecesean din 1864 și s'a introdus cum am dice, tacite în archiecesea încă înainte de a fi desbătut și primit în congressul bisericei române gr. or. Dacă însă dl acuzator Hannia, în timpul, că a fost protopresbiter, n'a introdus în tractul seu statutul organic nici după ce acesta a fost desbătut și primit de congressul național bisericesc din Transilvania și Ungaria, nici după ce statutul a primit sanctiunea preainaltă și nici după ce a fost înarticulat în legile patriei: cu atât mai trist pentru dênsul!

Atâtă am avut să dic la observările dlui acuzator.

Adv. Preda replică în puține cuvinte fără a mai aduce momente noane.

Prof. Fölkli: Sântia Sa mi împuță mie necunoștița legilor și așeđimintelor bisericei gr. orient. Cu părere de reu recunosc aceasta necunoștiță pentru trecut, decând însă am avut onoarea a reprezenta această cauza cunosc aceste așeđiminte și dreptul canonico al bisericei orientale, pot dice, mai bine decât Sântia Sa. De una mă mir, cum se pot la un loc public arunca astfel de afirmații, că statutul organic nu ar fi în rodus în biserica orient. româna. Statutul org. este săcianțat prin o patentă și publicat în legislativa Ungariei și prin urmare: lego după toate formele, însă aceasta nu-l privesc pe Sântia Sa și nu se ține îndatorat ca ppresbiter și ca profesor de morală a observa această lege. Sântia Sa a afirmat că e în stare depune răjiocinul exact până mâine, mai înainte însă cu o minută numai i-a plăcut Sântiei Sale a afirma, că fiind provocat de consistoriu a preda documentele originale ale acelui răjiocinu a respuns, că dênsul nu are nici un document. Me provoc acum la martorul Vilchez, care a făsonat, că originalul răjiocinului ppresbiterul Hannia l'a luat totdeuna cu sine, ear o copie a depus în cancelaria comunala. Acum care din aceste afirmații este cea adevarată, toate trei nu se potrivesc.

După unele reflecții adresate reprezentantului acuzelui, dlui Arz v. Straussenburg, dl Fölkli încheie cu un apel către jurați rugându-i, a judeca așa precum se cuvine unor bărbăți bravi germani.

Parochul Munteanu mai atrage în sfîrșit atenția dlor jurați asupra împreguriării, când cu moartea parochului Arsenie din Gurariului, că pe atunci fiind el numai capelan ear' ppresbiterul Hannia ppresbiter tractual și de față la înmormântare, nu Hannia a indus în matricula casul de moarte, ci el (Munteanu).

Presidentul reasumând la sfîrșit dice, că în casul concret de fată trebuie să se aplică codul penal cel nou fiind acesta mai favorabil decât codul vechiu, și anumit §. 261. După cetearea acestuia presidiul comunica juraților întrebările formulate de tribunal, care sună așa:

1. Sunt convinsă domnii jurați după rezultatul pertracării în conștiință, că parochul gr. or. Ioachim Munteanu din Gurariului este autorul articulilor incriminați și signați cu „s“? 2. Sunt convinsă d. jurați, că acești articuli cuprind într-adevăr expresiuni desonorătoare? 3. Sunt convinsă, că p. Munteanu într-adevăr e vinovat de delictul

vătămării de onoare normat în §. 261 p. 1. al codului pen. ung.? 4. Sunt convinsă, că ppresbiterul și asesorul consistorial, dl Nic. Cristea fost pe timpul, când s'a edat nr. 112 și 118 din anul 1879 redactorul responsabil al jurnalului „Telegraful Roman“? 5. Sunt convinsă, că publicarea articulilor s'a făcut în contra voinței sale hotărîtoare? 6. Sunt convinsă, că dl Nic. Cristea e vinovat de delictul normat în §. 34 p. 6. respectiv în §§. 39 și 40 ai regulamentului de presă din 17 Maiu 1852?

Jurații se retrag și după o consultare de ½ de oră presidential juraților, profesorul Heinrich Herbert enunț verdictul juraților: „Pe onoarea mea! Înaintea lui Djeu și a oamenilor vestesc verdictul juraților: Acuzații amendoi prin 10 voturi contra 2 se declară de nevinovății!“

Varietăți.

* Escrenția Sa preșanțul Archieps și Metropolit Miron Romanul a plecat cu trenul de Luni seara la Budapesta.

* (Comitatul Sibiului) Comitetul permanent al congregației comitatene este convocat la ședință, pe 15 Noemvr. în sala comitatului la 10 ore a. m.

* (Himen). Dr. Veniamin Almășanu și domnișoara Ana Fratesiu anunță că încredință celebrarea cununiei dlor care va avea loc la 2 Noemvr. a. c. în biserică gr. or. română din Sân-Petru de lângă Brașov.

* (Erașii „Seemann“) După cum ne spune „Egyetértés“ reprezentanța orașului Ágria luând în sedință sa din 4 Noemvr. la desbateri rescrisul ministerial în afacerea lui „Seemann“ a adus un conclus: a trimis la ministrul president o reprezentanță nouă spre emisitera unei comisiuni mixte. Tot în sensul acesta s'a adresat reprezentanța și către dieta ţării.

* (Jurnalistic). În decursul acestui an, dupăcum i se scrie din Brașov lui „Ellenzék“, se va înființa acolo o foaie politică maghiară.

* (Cutremur de pământ). Dela Viena se telegrafiază, că eri dimineață s-a simțit acolo și în alte cotață ale monarhiei un cutremur vehement de pământ. În Agram cutremurul a fost săa de vehement, încât aproape toate casele au suferit și unele au și căzut. Multe persoane sunt vulnerate. Groaza e generală.

* (Dela Societatea academică socială-literară). Dela „România-Juna“ din Viena primim următoarele: Societatea academică „România-Juna“ din Viena și-a schimbat localitatea vechi mutându-se în I. Augustinerstrasse Nr. 2 IV Stock. 10 „Vă rugăm prea frumos a lăua notiță în proscimul Nr al președintelui d-voastre dilar despre aceasta și cu 21 Octombrie, 12 Noemvr a. c. se binevoiți și a adresa și președintul d-voastre dilar.

Primită de Redactor expresiunea deosebită noastră considerațuni

Presidentul: Pentru secretarul: Dr. St. N. Ciurcu. Mateiu Voileanu.*

* (Erașii defraudării). Jurnalul din Cluj „Ellenzék“ aduce scirea, că în colegiul reformat din Aiud, cu privilegiul revisiei pe anul 1878 s'a aflat o defraudare de 200,000 fl. din avenea fundațională a colegiului. Defraudanții ar fi avocatul Nicolai Biró, fișașul colegiului, din prenumă cu președintul colegiului, care deoare ce și denunță a defraudat mai înainte cu scirea

fisculului mai multe mii din fondul sus numit, nu s'a incunetat, a trage pe fiscul pentru defrandările sale la respundere, și așa amendoi poartă vina la suma defraudată de 200,000 fl. v. a.

* (Fragi și viorele nouă) s'au vândut în dilele trecute în mai multe buchete în piața Sibiului.

* (Trăsnet). În 24 Octombrie n. noaptea descarcându-asupra ținutului Racia între tunete și fulgere continuă o vijolie infricată a loviturilor într-un arbore și a omorit doi păstori, care și-au fost ales acest loc de scutire contra vijeliei.

(Tergul de toamnă) al Sighișoarei preste tot privit a fost slabuț. Dintre vitele puține ménate la terg s'au vândut părechea de vaci cu fl. 160—180; boii mici cu fl. 118—200; de mijloc cu 220—250; mari cu fl. 280—300 părechea. Bucate au fost de mijloc.

* (Se duc Jidovii din România) Se scrie din Bremen: Lloydul Germaniei de nord a primit în dilele acestei să transportă trei mii de Jidovi românesc la Newyork. Aceștia au de gând încă în anul acesta să treacă la America. În România s'a constituit un comitet, care a luat asupra și ca prin ajutorul coreligionarilor lor din Germania și Franția, se poarte toate cheltuielile transportului, procurării de locuințe și tarimi în America. Li s'a asigurat emigranților și mancare coșer.

* (Necropole). Dupăcum ne spune „Italie“ în Casinoaldo din ținutul Modena s'a aflat pe bunul unui privat o cetate mare de morți preistorică, din care s'au scos la lumina diilei deja urne gigantice de morți. Cele mai multe sunt foarte bine conservate, ear altele decorate cu ornamente de bronz. Proprietarii acestui bun au asistat toate desgropările spre a face posibil, ca arheologii și invetății să poată cerceta aceasta necropole admirabilă.

* (Duel redacțional). În 1 Noemvr. n. avu loc un duel între Nicolau Bartho, redactorul lui „Ellenzék“ și Carol Békessy, redactorul lui „Kelet“, care se sfîrști cu vulnerarea lui Békessy la cap, pept și ciasfă, și a lui Bartho la mână.

* (Székely-Keresztr). Reprezentanța comunală a acestui oraș în sedință sa din 29 Oct. n. primind proiectul bugetului pe anul 1881 a asignat pentru scoalele confesionale 1200 fl. v. a. și a hotărît totdeodată, a esărândă spirtul, a macadamisa străde principale și a le provede cu trotuar.

* (Emigrare din Ungaria). După cum ne spune „Kaschauer Ztg“ în 3 Noemvr. n. au sosit la gara din Eperies 103 persoane din Ungaria, care și-au cumpărat bilete de călătorie până la Oderberg, de unde s'au continuă apoi mai departe călătorie de emigrare în America. În Oderberg comisarii călei ferate cerând emigranților pasapoartele pentru strâinătate acestia nici unul n'au avut pasapoartele recerate și așa — după li se luară atât biletele de călătorie, că și bani în sumă de 13,000 fl. — fură trâmișii earăși îndrăpt care la locuința sa.

Postă din urmă.

În 9 Noemvre dimineață s'a simțit în Viena și în alte orașe a monarhiei un cutremur de pământ. În Agram cutremurul s'a repetat de trei ori, mai toate casele sunt vătămate, mai multe s'au dărmat. Multe persoane sunt rănite, panica e generală.

Din Paris se signalizează dimisioarea ministrului din cauza că nu s'a primit prioritatea pentru legile de instrucție.

